

Dönem : 1
Toplantı : 2

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 83

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/287, 2/324; C. Senatosu 1/181)

(Not : Millet Meclisi Sıra Sayısı : 59)

Millet Meclisi
Genel Kâtipliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 3004 - 14912

11 . 2 . 1963

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisinin 10 . 2 . 1963 tarihli 45 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilen 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun, bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair kanun tasarısı dosyası ile birlikte sunulmuştur. Saygılarımla.

Millet Meclisi Başkanı
Fuad Sirmen

Not : Bu tasarı 17 . 9 . 1962 tarihinde Başkanlıkça ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 10 . 2 . 1963 tarihli 45 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 59)

Geçici Komisyon raporu

Cumhuriyet Senatosu
Geçici Komisyon
Esas No. 1/181
Karar No. 10

11 . 2 . 1963

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Genel Kurulun 7 . 2 . 1963 tarihli ve 42 nci Birleşiminde kurulması kabul edilen Geçici Komisyona havale buyurulan 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümlerin eklenmesine dair kanun tasarısı :

Komisyonumuzun 14 . 2 . 1963 tarihli toplantısında ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi.

Tasarı gerekçesinde belirtilen hususlar ve getirdiği yenilikler komisyonumuzca da uygun

mütalâa edildiğinden bahis konusu tasarı Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen şekli ile aynen ve ekseriyetle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Geçici Ko. Baş.	Sözeü	Kâtip			
Gaziantep	Giresun	Balıkesir	Konya	Siirt	Tabii Üye
Z. İslâm	S. Orhon	K. Öztaş	M. Dinekli	L. Aykut	S. Gürsoytrak
Bursa	Ankara	Izmir	Cumhurbaşkanınca S. Ü.	Manisa	
İ. S. Çağlayaogül	N. Ağırnaslı	H. Onat	S. Kurutluoğlu	Söz hakkım mahfuz	R. Ulusoy

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun bâzi maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzi hükümler eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mevzuu

Madde 1. — Aşağıda yazılı kurumların kazançları Kurumlar Vergisine tabidir.

A) Sermaye şirketleri;

B) Kooperatif şirketleri;

C) İktisadi kamu müesseseleri;

D) Dernek, tesis ve vakıflara ait iktisadi işletmeler (bu kanunun tatbikatında cemaatler de tesis hükmündedir).

Kurum kazancı, Gelir Vergisi mevzuuna giren gelir unsurlarından terekkübeder.

MADDE 2. — Aynı kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Sermaye şirketleri

Madde 2. — Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan anonim, eshamlı komandit ve limited şirketler ile aynı mahiyetteki yabancı kurumlar sermaye şirketleridir.

MADDE 3. — Aynı kanunun 3 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kooperatif şirketler

Madde 3. — Kooperatif şirketler, Türk Ticaret kanununa veya özel kanunlarına göre kurulan ve istihlak, istihsal, kredi satış, yapı ve

GEÇİCİ KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun bâzi maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzi hükümler eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 3 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metni

sair kooperatif şirketleriyle aynı mahiyetteki yabancı kooperatif şirketlerdir.

Okul kooperatifleri gibi dernek veya âdi şirket mahiyetinde olanlar kooperatif şirket addolunmaz.

MADDE 4. — Aynı kanunun 4 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

İktisadi kamu müesseseleri

Madde 4. — Devlete, özel idarelere, belediyelere ve diğer kamu idarelerine ve müesseselerine ait veya tabi olup faaliyetleri devamlı bulunan ve birinci maddenin (A) ve (B) işaretli bentleri haricinde kalan ticari, sınai ve zirai işletmeler iktisadi kamu müesseseleridir.

Bunların kazanç gayesi gütmemeleri, tüzel kişiliklerinin olmaması, müstakil muhasebeleri ve kendilerine tahsis edilmiş sermayelerinin bulunmaması mükellefiyetlerine tesir etmez.

MADDE 5. — Aynı kanunun 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Dernek, tesis ve vakıflara ait iktisadi işletmeler

Madde 5. — Dernek, tesis ve vakıflara ait veya bağlı olup 4 nci maddede yazılı şartları haiz bulunan işletmeler ile aynı mahiyetteki yabancı işletmeler, dernek, tesis ve vakıfların iktisadi işletmeleridir.

MADDE 6. — Aynı kanunun 6 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yabancı kamu idare ve müesseselerine ait iktisadi işletmeler

Madde 6. — Yabancı devletlere, yabancı kamu idare ve müesseselerine ait veya tabi olup birinci maddenin (A) ve (B) işaretli bentleri haricinde kalan ticari, sınai ve zirai işletmeler, Türk iktisadi kamu müesseseleri gibi Kurumlar Vergisine tabi tutulur.

Bunların kazanç gayesi gütmemeleri, tüzel kişiliklerinin olmaması, müstakil muhasebeleri ve kendilerine tahsis edilmiş sermayeleri bulunmaması mükellefiyetlerine tesir etmez.

Geçici Ko.

MADDE 4. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 4 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 5 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 6 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metni

MADDE 7. — Aynı kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Muafıklar

Madde7. — Aşağıda yazılı kurumlar, Kurumlar Vergisinden muafır :

1. Darphane ve Damga Matbaası, Milli Piyango İdaresi ve Askerî Fabrika ve atelyeler (Bunlar kuruluşlarındaki maksadın dışında kalan işleri dolayısıyla vergiye tabirdirler.):

2. Tekel mevzuuna ait faaliyetlerine muhassır olmak üzere Tekel işletmeleri;

3. Kamu idare ve müesseseleri tarafından ilim, fen ve güzel sanatlar ile tarım ve hayvancılığın öğretmek, yaymak, ıslah ve teşvik etmek maksadıyla işletilen müesseseler (okullar, okul atelyeleri, konservatuvarlar, genel kütüphaneler, tiyatrolar, müzeler, sergiler, nümune fidanlıkları, tohum ve hayvan ıslah ve üretme istasyonları, yarış yerleri, kitap, gazete ve mecmua yayınevleri ve emsali müesseseler):

4. Kamu idare ve müesseseleri tarafından genel insan ve hayvan sağlığını korumak ve tedavi maksadıyla işletilen müesseseler (hastane, nekahethane, klinik, dispanser, prevanatoryum, sanatoryum, çocuk bakım evleri, hayvan hastaneleri ve dispanserleri, hayvan bakım evleri, veteriner bakteriyoloji, seroloji ve distofajin gibi müesseseler):

5. Kamu idare ve müesseseleri tarafından içtimai maksatlarla işletilen müesseseler (şefkat, rehin ve yardım sandıkları, fakara aşhaneleri, ceza ve ıslah evleri atelyeleri, darülaceze atelyeleri, içtimai sigorta kurumları, öğrenci yurtları ve pansiyonları gibi müesseseler):

6. Kamu idare ve müesseseleri tarafından Hükümetin veya yetkili idare mercilerinin müsaadesi ile açılan mahallî, millî veya milletlerarası mahiyetteki sergiler, fuarlar, panayırklar:

7. 3, 4, 5 ve 6 nci bentlerde yazılı müesseselerden dernek, tesis veya vakıflara aid olup mezkûr bentlerde belirtilen maksat ve gayelerle işletildikleri ilgili Bakanların mütalâası alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca kabul edilenler;

8. Beden terbiyesi teşkilâtına dâhil der-

Geçici Ko.

MADDE 7. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 7 nci madde aynen kabul edilmiştir.

neklere veya kamu idare ve müesseselerine ait idman ve spor müesseseleri;

9. Tüzel kişiliği haiz emekli ve yardım sandıkları;

10. Yaptıkları iş veya hizmet mukabilinde resim veya harc alan kamu müesseseleri;

11. İl özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler veya bunlara bağlı müesseseler tarafından işletilen :

a) Su, elektrik ve havagazı işletmeleri;

b) Belediye sınırları içindeki yolu taşıma işletmeleri;

c) Mezbahalar (kesim, taşıma ve muhafaza işlerine munhasır olmak şartıyla);

12. Köylere, köy birliklerine ve köy belediyelerine ait tarım işletmeleri ile bunlar tarafından köylünün umumi ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla işletilen hammam, çamaşırhane ve değirmenler ile bunların bağlı oldukları il sınırı içindeki yolu taşıma işletmeleri;

13. Ordu evleri ve askerî kantinler;

14. Munhasıran verem tedavi eden sanatoryum ve prevantoryumlar ile munhasıran kanser, cüzam ve trahom tedavi eden hastaneler;

15. Derneklere aidiyetli munhasıran üyelerin istifadesine tahsis edilen ve alkollü içki verilmeyen lokal, gazino ve lokanta işletmeleri;

16. Esas mukavelelerinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, idare meclisi başkan ve üyelerine kazanç üzerinden hisse verilmemesi ihtiyat akçelerinin ortaklara dağıtılmaması ve munhasıran ortaklar ile iş görülmesine dair hükümler bulunması şartı ile kooperatif şirketler (Esas mukavelelerde yukarıki şartlar mevcudolmakla beraber fiilen bu kayıt ve şartlara uymayan kooperatifler muafiyetten faydalanamaz);

17. Özel kanunlarla veya Devletle akdolanan mukavelelerle Kurumlar Vergisinden veya her türlü vergi ve resimden muaf tutulan kurumlar.

Millet Meclisi metni

MADDE 8. — Aynı kanunun 8 nei maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Istisnalar

Madde 8. — Bu maddede yazılı kurum kazançları Kurumlar Vergisinden müstesnadır :

1. Başka bir kurumun sermayesinin asgari yüzde onuna bu kurumun kuruluşu anında veya bilânço tarihinden en az bir yıl evvelinden beri sahib olduklarını ispat ve tevsik eden ana kurumların, kuruma iştiraklerinden elde ettikleri kazançlar. (İştirak kazançları istisnası)

İştirak kazançları istisnası, Kurumun bilânço tarihinden bir yıl evvel ve yeni kuruluşlarda kuruluş anında sahib olduğu iştirak hissesine isabet eden kazanç miktarına uygulanır.

2. Kooperatif şirketlerin ortakları için hesapladıkları risturnlardan aşağıda yazılı olanlar :

a) İstihlâk kooperatiflerinde : Ortakların satın aldıkları malların kıymetlerine göre hesaplanan risturnlar;

b) İstihsal kooperatiflerinde : Ortakların kooperatife sattıkları veya kooperatiften satın aldıkları malların kıymetlerine göre hesaplanan risturnlar;

c) Kredi kooperatiflerinde : Ortakların kullandıkları kredilere göre hesaplanan risturnlar;

d) Ortakların idare gideri karşılığı olarak ödedikleri paralardan sarf olunmuş iade edilen kısımlar.

Bu risturnların nakden veya aynı kıymette mal ile ödenmesi istisnanın uygulanmasına mâni değildir. Ortaklardan başka kimselerle yapılan muamelelerden doğan kazançlar hakkında risturnlara mütaallik istisna hükmü uygulanamaz. Bunların genel kazançtan tefrikinde, ortaklarla yapılan iş hacminin genel iş hacmine olan nisbeti esas tutulur.

3. İhraç kanunlarına veya Devletle akdolan mukavelelere göre mevcut ve çıkacak vergilerden muafiyeti kabul edilmiş olan menkul kıymetlerin temettü, faiz ve ikramiyeleri.

Geçici Ko.

MADDE 8. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 8 nei madde aynen kabul edilmiştir.

4. 927 sayılı Kanununun 1 nci maddesine göre verilen sıcak ve soğuk maden suları imtiyazının işletilmesinden elde edilen kazançlar (ihale tarihini takibeden yıldan itibaren beş yıl süre ile)

5. Denizeilik Bankası Türk Anonim Ortaklığının tekelinde bulunan ulaştırma işlerinden elde ettiği kazançlar.

Gelir Vergisi Kanununun yatırım indirimi istisnasına taallük eden hükümleri sermaye şirketleri ile kooperatif şirketler hakkında da uygulanır. Tahvilât ihracı suretiyle sağlanan kaynaklar, yatırım indirimi ile ilgili hükümlerin uygulanması bakımından öz sermaye sayılır.

MADDE 9. — Aynı kanununun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Dar mükellefiyeti

Madde 11. — Birinci maddede yazılı kurumlardan kanuni ve iş merkezlerinden her ikisi de Türkiye içinde bulunmayanlar, yalnız Türkiye’de elde ettikleri kurum kazançları üzerinden vergilendirilirler.

MADDE 10. — Aynı kanununun 192 sayılı Kanunla muaddel 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Dar mükellefiyette mevzu

Madde 12. — Onbirinci maddede yazılı dar mükellefiyet mevzuuna giren kurum kazancı aşağıda gösterilen kazanç ve iratlardan te-
rekkübeder -

1. Türkiye’de Vergi Usul Kanunu hükümlerine uygun iş yeri olan veya daimî temsilci bulunduran yabancı kurumlar tarafından bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden elde edilen ticari kazançlar.

(Bu şartları haiz olsalar dahi kurumların ihracedilmek üzere Türkiye’de satınaldıkları veya imal ettikleri malları Türkiye’de satmaksızın yabancı memleketlere göndermelerinden doğan kazançlar, Türkiye’de elde edilmiş sayılmaz. Türkiye’de satmaktan maksat alıcı veya satıcının veya her ikisinin Türkiye’de olması veya satış akdinin Türkiye’de yapılmasıdır.)

MADDE 9. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 9 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 10 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metni

Geçici Ko.

2. Türkiye'de elde edilen ücretler.
3. Türkiye'de elde edilen serbest meslek kazançları.
4. Türkiye'de bulunan zirai işletmeden elde edilen kazançlar.
5. Gayrimenkullerin, hakların ve menkul malların Türkiye'de kiralanmasından elde edilen iratlar.
6. Türkiye'de elde edilen menkul sermaye iratları.
7. Türkiye'de elde edilen sair kazanç ve iratlar (Bir numaralı fıkra hükmü dışında kalanların menkul kıymet satışından elde ettikleri kazançlar hariç).

MADDE 11. — Aynı kanunun 192 sayılı Kanunla muaddel 13 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

MADDE 11. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 11 nei madde aynen kabul edilmiştir.

Sâfi kurum kazancı

Madde 13. — Kurumlar Vergisi, birinci maddede yazılı mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri sâfi kurum kazancı üzerinden hesaplanır.

Sâfi kurum kazancının tesbitinde Gelir Vergisi Kanununun (42 nei maddesinin birinci fıkrasının 2 numaralı bendi hariç) ticari kazanç hakkındaki hükümleri uygulanır. Zirai faaliyetle iştigal eden kurumların bu faaliyetlerinden doğan kazançlarının tesbitinde Gelir Vergisi Kanununun 59 neu maddesinin son fıkrası hükmü de nazara alınır.

Gelir Vergisi Kanununun ortalama kâr hadleri hakkındaki hükümleri Kurumlar Vergisi hükümleri için de uygulanır.

Dar mükellefiyete tâbi kurumların kurum kazançlarının, ticari kazanç gibi tesbit edilmesi gereken kazanç ve iratlar da dâhil olmak üzere, ticari veya zirai kazançlar dışında kalan kazanç ve iratlardan ibaret bulunması halinde, Gelir Vergisi Kanununun bu gibi kazanç ve iratların tesbiti hakkındaki hükümleri Kurumlar Vergisi matrahının tesbitinde de uygulanır.

MADDE 12. — Aynı kanunun 14 ncu maddesinin 6 ve 7 numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

MADDE 12. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 12 nei madde aynen kabul edilmiştir.

6. Genel bütçeye dâhil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleriyle belediyelere, köylere ve kamu menfaatlerine yararlı derneklere makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımlar toplamının o yıla ait kurum kazancının yüzde ikisini ve her halde yirmi bin lirayı aşan kısmı hasılâttan indirilmez. Bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın mevcutsa mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde takdir komisyonlarınınca tesbit edilecek değeri esas alınır).

7. Beş yıldan fazla nakledilmemek şartıyla geçmiş yılların malî bilâncolarına göre tahassul eden zararlar. (Bilâncolarda her yılın zararının ayrı ayrı gösterilmesi şarttır).

MADDE 13. — Aynı kanununun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Kabul edilmeyen indirimler

Madde 15. — Kurum kazancının tesbitinde aşağıda yazılı indirimlerin yapılması kabul edilmez :

1. Öz sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faizler.

2. Örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faizler.

3. Sermaye şirketlerince dağıtılan örtülü kazançlar,

4. Her ne şekilde ve ne isimle olursa olsun ayrılan ihtiyat akçeleri (Türk Ticaret Kanununa, kurumların özel kanunlarına veya esas mukavele ve nizamnamelerine göre sâfi kazançlardan ayırdıkları bilûmum ihtiyatlar ile Bankalar Kanununa müsteniden bankaların ayırdıkları karşılıklar dâhil).

5. Dar mükellefiyete tabi kurumlardan ayrıca :

a) Bu kurumlar hesabına yaptıkları alım satımlar için ana merkeze veya Türkiye dışındaki şubelere verilen faizler, komisyonlar ve benzerleri;

b) Ana merkezin veya Türkiye dışındaki şubelerin giderlerine veya zararlarına iştirak etmek üzere ayrılan hisseler (Türkiye'deki kuru-

MADDE 13. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 13 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

mun teftiş ve murakebesi için yabancı memleketlerden gönderilen yetkili kimselerin seyahat giderleri hariç).

6. Bu kanuna göre hesaplanan Kurumlar Vergisi ile her türlü para cezaları, vergi cezaları ve Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki Kanun hükümlerine göre ödenen cezalar, gecikme zamları ve faizler.

7. İhraç kanunlarına veya Devletle akdolan mukavelenamelere göre mevcut ve çıkacak vergilerden muaflığı kabul edilmiş olan menkul kıymetlerin Kurumlar Vergisinden istisna edilen, temettü, faiz ve ikramiyelerine isabet eden giderler, (Gerçek giderlerin katî olarak tesbit edilememesi halinde, bahis konusu gerçek giderler, Kurumlar Vergisinden muaf menkul kıymetler portföyünün itibari değer toplamına, Banka Kredileri Tanzim Komitesince menkul kıymetler portföyü ile ilgili giderler nazara alınarak tâyin olunacak ortalama gider emsalinin uygulanması suretiyle, bulunur. Vergiden muaf menkul kıymetler portföyünün itibari değer toplamı, ilgili hesap dönemine dâhil ayların son günündeki vergiden muaf menkul kıymetler portföyünün ortalaması esas alınmak suretiyle tesbit olunur.)

MADDE 14. — Aynı kanunun 18 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yabancı ulaştırma kurumlarında kurum kazancının tesbiti

Madde 18. — Yabancı ulaştırma kurumlarının vergiye matrah olacak kurum kazancı, 19 ncu maddeye göre tesbit edilecek hâslâta ortalama emsal nisbetlerinin uygulanması suretiyle hesaplanır.

Ortalama emsal nisbetleri, Türkiye’de daimî veya ârizî olarak çalışan bütün kurumlar için aynı; kara, deniz ve hava ulaştırma işleri için ayrı ayrı olmak üzere Maliye Bakanlığınca tâyin olunur. Maliye Bakanlığı tüzum gördüğü takdirde (en az bir yıl uygulanmış olmak şartıyla) cari ortalama emsal nisbetlerini değiştirebilir.

Ortalama emsal nisbetleri Resmî Gazetede yayınlanır ve yayınlama tarihini takibeden takvim yılı başından itibaren elde edilen kurum kazançları hakkında uygulanır.

MADDE 14. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 14 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metni

MADDE 15. — Aynı kanunun 19 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Türkiye’de elde edilen hasılat

Madde 19. — Onikinci maddenin 1 ve 7 numaralı bentlerine göre ticari ve ârızı ticari kazançları dar mükellefiyet mevzuunda alınan yabancı ulaştırma kurumlarının Türkiye’de elde edilmiş sayılan hasılâtı aşağıda yazılı unsurlardan terekkiüp eder :

1. Türkiye hudutları içinde cereyan eden kara ulaştırmalarında yolcu, yük ve bagaj taşıma ücreti (bilet bedeli ile birlikte alınan gider karşılıkları dâhil) olarak ne isimle olursa olsun aldıkları paralar;

2. Türkiye’deki yükleme limanlarından yabancı memleketlerdeki varış limanlarına veya diğer bir kurumun gemisine aktarma yapılacak yabancı limana kadar cereyan eden deniz, hava ulaştırmalarında yolcu, yük ve bagaj taşıma ücreti (bilet bedeli ile birlikte alınan gider karşılıkları dâhil) olarak ne isimle olursa olsun aldıkları paralar;

3. Türkiye dışındaki ulaştırma işleri için diğer kurumlar hesabına Türkiye’de sattıkları yolcu ve bagaj biletleri ile Türkiye’de yaptıkları navlun mukaveleleri dolayısıyla kendilerine verilen komüsyonlar ve ücretler.

MADDE 16. — Aynı kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Beyan esası

Madde 20. — Yirmidördüncü madde hükmü mahfuz kalmak şartıyla, Kurumlar Vergisi, mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanı üzerine tarholunur. Beyanname, ilgili bulunduğu hesap döneminin neticelerini ihtiva eder.

Her mükellef vergiye tabi kazancının tamamı için bir beyanname verir.

Mükelleflerin şubeleri, ajanlıkları, alım ve satım büro ve mağazaları, imalâthaneleri veya kendilerine bağlı sair iş yerleri için, bunların müstakil muhasebeleri ve ayrılmış sermayeleri olsa dahi, ayrı beyanname verilmez.

Tüzel kişiliği bulunmayan iktisadi kamu müesseseleri ile dernek, tesis ve vakıflara ait ikti-

Geçici Ko.

MADDE 15. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 15 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 16 nci madde aynen kabul edilmiştir.

sadi işletmelerden her biri için bunların bağlı oldukları kamu tüzel kişileri ile dernek, tesis ve vakıflar tarafından ayrı ayrı beyanname verilebilir.

MADDE 17. — Aynı kanunun 21 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Beyannamenin verilme zamanı ve yeri

Madde 21. — Kurumlar Vergisi beyanname, hesap döneminin kapandığı ayı takibeden dördüncü ay içinde mükellefin bağlı olduğu vergi dairesine verilir.

Sermaye şirketleri dışında kalan kurumların beyanname verme süresini uzatmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Dar mükellefiyette vergi muhatabının Türkiye'yi terk etmesi halinde Kurumlar Vergisi beyanname memleketi terke takaddüm eden onbeş gün içinde verilir.

Mükellefin bağlı olduğu vergi dairesi

1. Tanı mükellefiyette, kurumun kanuni veya iş merkezinin bulunduğu yerin ;

2. Dar mükellefiyette, kurumun Türkiye'deki iş yerinin veya daimî temsilcisinin bulunduğu yerin ; Türkiye'de iş yeri veya daimî temsilcisi olmadığı takdirde yabancı kuruma kazanç sağlayanların bağlı olduğu

Vergi dairesidir.

MADDE 18. — Aynı kanunun 24 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Tevkif yolu ile alınan Kurumlar Vergisi, tevkiyat yapmaya mecbur olanlar ve tevkifata ait muhtasar beyanname

Madde 24. — A) Dar mükellefiyete tabi kurumların aşağıda yazılı kazanç ve iratları Kurumlar Vergisi tevkifatına tabidir :

1. Ücretler ;
2. Serbest meslek kazançları ;
3. Menkul sermaye iratları ;
4. Telif, imtiyaz, ihtira, işletme, ticaret unvanı, alâmeti farika ve benzeri gayrimaddi hakların satışı, devri, temlik veya kiralanması mukabilinde alınan bedeller.

MADDE 17. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 17 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 18 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yukarıda yazılı kazanç ve iratlar vergi tevkifatında gayrisâfi miktarları üzerinden nazara alınır.

Bu madde gereğince Kurumlar Vergisi tevkifatı yapılan kurum kazançları üzerinden bu kazancı elde eden kurumlar tarafından ayrıca Gelir Vergisi tevkifatı yapılmaz.

Kurumlar Vergisi tevkifatının nisbeti % 20 dir.

Bu maddeye göre vergisi tevkif suretiyle alınan kazanç ve iratlar için 20 ve 22 nci maddelere göre beyanname verilmesi veya bu maddede şümulüne girmiyen kazanç ve iratlar için verilecek beyannamelelere mezkûr kazanç ve iratların ithali ihtiyaridir.

B) Dar mükellef durumunda olan kurumlara (A) fıkrasında yazılı kazanç ve iratları sağhyanlar, bu kazanç ve iratlardan Kurumlar Vergisi tevkifatı yapmaya mecburdurlar.

Kazanc ve iratları sağhyanlar, Kurumlar Vergisi tevkifatına tabi kazanç ve iratları nakden veya hesaben ödeyen veya tahakkuk ettiren gerçek veya tüzel kişilerdir.

Bu madde gereğince vergi tevkifatı yapanlar, bir ay zarfında nakden veya hesaben ödedikleri veya tahakkuk ettirdikleri kazanç ve iratlar ile bunlardan kestikleri Kurumlar Vergisini mütaakıp ayın yirminci günü akşamına kadar, bağlı buldukları vergi dairesine muhtasar beyanname ile bildirirler.

Gelir ve Kurumlar Vergisi kanunlarına göre defter tutmak mecburiyetinde olanlar, bu maddeye göre yaptıkları vergi tevkifatını ayrıca kayıt ve hesaplarında gösterirler.

C) Kurumlar Vergisi tevkifatına ait muhtasar beyannameye aşağıda yazılı malûmatın gösterilmesi lâzımdır :

- a) Tevkifatı yapının adı ve soyadı veya unvanı ile iş adresi,
- b) Beyannameye gösterilen tevkifatın yapıldığı ay,
- c) Vergi mükellefi olan yabancı kurumun unvanı ve iş merkezi adresi,
- d) Ödenen veya tahakkuk ettirilen kazanç ve iradın nevi,
- e) Ödenen veya tahakkuk ettirilen kazanç veya iradın miktarı,
- f) Yapılan vergi tevkifatının miktarı,

Millet Meclisi metni

g) Beyannamenin tanzim tarihi ve vergi kesenin imzası,

h) Beyannamenin verildiği vergi dairesinin adı.

Beyannamenin şekli, muhtevası ve ekleri Maliye Bakanlığınca tâyin olunur.

MADDE 19. — Aynı kanunun 28 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Vergilendirme dönemi

Madde 28. — Kurumlar Vergisinde hesap dönemi vergilendirme dönemidir. Şu kadar ki, 22 nci madde gereğince verilen beyannamelerle bildirilen kazançların vergilendirilmesinde, vergilendirme dönemi yerine kazanım iktisap tarihi esas alınır.

Tevkif suretiyle ödenen vergilerde, istihkak sahiplerince ayrıca yıllık veya özel beyanname verilmeyen ahvalde, tevkifatın ilgili bulunduğu dönemler vergilendirme dönemi sayılır.

MADDE 20. — Aynı kanunun 41 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Özel ödeme süreleri

Madde 41. — 22 ve 24 ncü maddelerde yazılı hallerde Kurumlar Vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir.

MADDE 21. — Aynı kanunun 192 sayılı Kanunla muaddel 44 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Kesilen vergilerin mahsubu

Madde 44. — Beyannamede gösterilen kazançlardan bu kanuna ve Gelir Vergisi Kanununa tevfikân kesilmiş olan vergiler beyanname üzerinden hesaplanan Kurumlar Vergisinden mahsubedilir.

Mahsubu gereken miktar beyanname üzerinden hesaplanan Kurumlar Vergisinden fazla olduğu takdirde, keyfiyet vergi dairesince mükellefe yazı ile bildirilir. Aradaki fark, mükellefin işbu yazıyı tebellüğ tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaatı halinde kendisine iade olunur. Bir yıl içinde müracaat etmiyen mükelleflerin bu farktan doğan alacakları düşer.

Geçici Ko.

MADDE 19. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 19 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 20 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 21 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi metni

Geçmiş yıllara ait vergiler

GEÇİCİ MADDE 1. — 1963 takvim yılından evvelki zamanlarda vukubulan faaliyetlere ait vergiler eski hükümlere göre alınır.

Kurumlar Vergisi tevkifatının başlangıcı

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun Kurumlar Vergisi tevkifatına mütaallik hükümleri 1 Ocak 1964 tarihinden itibaren nakden veya hesaben ödenen veya tahakkuk ettirilen kazanç ve iratlar hakkında uygulanır. 1.1.1964 tarihinden evvel tahakkuk etmiş olan kazanç ve iratların, bu tarihten sonra ödenmesi halinde bunlardan Kurumlar Vergisi tevkifatı yapılmaz.

Ortalama emsal nisbetleri

GEÇİCİ MADDE 3. — 5422 sayılı Kanunun 18 nci maddesine tevfikân Maliye Bakanlığınca tesbit edilmiş olan ortalama emsal nisbetlerinin, bu kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca yeni ortalama emsal nisbetleri tesbit ve ilân olununcaya kadar, tatbikine devam olunur.

İlk beş yılda yapılacak yatırım indirimi

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beşinci yılın sonuna kadar olan devrede yapılacak yatırım indirimleri, bu indirimlerin uygulanacağı kurum kazançlarının her yıl için % 20 sini geçemez.

Geçmiş yıllar zararlarının nakli

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun 12 nci maddesi ile tanınmış bulunan beş senelik zarar nakli inkânı kurumların 1960 ve 1961 takvim yıllarında tahassul eden zararları için de uygulanır.

Yürürlük

MADDE 22. — Bu kanun 1 Ocak 1963 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23. — Bu kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

Geçici Ko.

Geçmiş yıllara ait vergiler

GEÇİCİ MADDE 1. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen geçici 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Kurumlar Vergisi tevkifatının başlangıcı

GEÇİCİ MADDE 2. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen geçici 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Ortalama emsal nisbetleri

GEÇİCİ MADDE 3. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen geçici 3 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

İlk beş yılda yapılacak yatırım indirimi

GEÇİCİ MADDE 4. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen geçici 4 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Geçmiş yıllar zararlarının nakli

GEÇİCİ MADDE 5. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen geçici 5 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 22. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 22 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 23. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 23 ncu madde aynen kabul edilmiştir.